

Festival de Mallorca

Cine a més de sol i platja

Claudio Klynhout

Certàmens, festivals, mostres, setmanes de cine, abunden en tots els continents del globus. A parer de molts, tal vegada n'hi ha massa; segons la impressió d'altres, hi ha suficient producció com perquè n'hi hagi els que n'hi ha i fins i tot més. Si a aquesta darrera consideració recordam el seu sentit de mostrador de les novetats i la creixent necessitat de punt de trobada i de promoció de la indústria i cultura cinematogràfiques i les seves diverses categories segons es tracti de mostres, exhibicions i concursos o d'acord amb les seves característiques de gèneres, àmbits geogràfics, idioma, etc. ens trobarem davant d'unes perspectives il·limitades. Els festivals sempre són positius. Polèmics, clamorosos, fecunds, estèrils o anodins han de valorar-se com un precís termòmetre que marca la realitat periòdica de tot moment cinematogràfic. Els grans festivals, els de solera, els de prestigi han marcat caràcter a les ciutats-seus d'aquests encontres. Què seria del Lido de Venècia sense el seu festival i el seu hotel Excelsior i de la Costa Brava sense el seu festival de Cannes i el seu hotel Martínez; de Sant Sebastià sense el María Cristina; i què en direm de Berlín. Evidentment, Venècia ja era Venècia molt abans del seu cinquantenari certamen; però si establim en el present una causa-efecte coneixerem que any rera any els festivals ocupen l'atenció i l'interès dels mitjans informatius, les seves notícies es reproduïxen a nombroses parts del món i en una gran quantitat de suports mediàtics. A Balears se cerquen, en matèria turística, fórmules noves de promoció per obrir o potenciar mercats alternatius i estratègies per la desestacionalització de la temporada baixa, i iniciatives de baix cost, o de Relacions Públiques que incideixen en una difusió de Mallorca. I ¿per què no un festival de cine? Un festival s'acoba a les tres fórmules apuntades.

Per començar, atreuria un turisme cultural, segment ineficaçment explotat i eclipsat per la realitat immillorable del nostre sol i platges; seria compatible amb el golf o la nàutica, segments de capacitat adquisitiva en constant creixement, però que també gaudeixen d'una rellevant oposició social per l'impacte que en el medi natural produeixen; un festival utilitza les infraestructures urbanes (auditoris, cines, teatres, palau de congressos i hotels) existents i no explota ni desgasta l'entorn. Hem de donar la raó a aquells que pensen que un festival generaria un mercat puntual de viatgers, però gaudiríem de dues setmanes d'inesgotables possibilitats (si hi ha talent i se seleccionen els professionals adequats per mèrits). Això ens condueix al segon argument: un festival contribuiria a la prolongació de la temporada turística, ja que es podria celebrar durant l'hivern o la primavera, cosa que suposaria un al·licient pels visitants aliens al món del cine en les seves vacances de temporada baixa. La tercera raó i la més defensable des dels arguments polítics de la Conselleria de Turisme sosté que les inversions de l'Iba-

tur no van encaminades només a suports promocionals en campanyes convencionals, perquè altres inversions com la depuració d'aigües i altres accions de Relacions Públiques com ser amfitrions de la Família Reial, i residència de gent famosa com els Douglas, la Schiffer i part de la galeria de la «beautiful people» són aspectes tan importants com la publicitat pura. Aleshores ¿per què no un festival de cine, que donàs un pòsit cultural a l'hivern, beneficiàs el sector turístic, desterràs atàvics tòpics i consolidàs la imatge de Mallorca, no només en els mercats turístics tradicionals, sinó en els potencials i esparsos on sedimentarien els encants de l'illa de la mà d'un certamen cultural?

Però no serveix de res crear un festival i deixar-lo esllanguir al quart any, com el Musical Mallorca. En els festivals de cine, els resultats es recullen després d'anys i dedicacions; el camí és el millor reclam per concitar l'interès de participants i concursants. Valladolid posseeix la seva SEMINCI i va camí de la quaranta-una edicions. A la vista dels resultats, la seva transcendència és clarament significativa; el pressupost de la darrera edició ha estat d'uns 140 milions de pessetes, per una capital de província, coneguda per la seva imprompta lingüística i literària, que ha despuntat amb elogi. A grans trets, aquest certamen de segona categoria es divideix en una secció de competició amb apartats de curts i llargs i una secció d'història, a més de celebrar cicles monogràfics; en el cas de la darrera edició, aquests varen ser dedicats a Arthur Penn, Manuel Alexandre i Rafael Alonso; Amores de cine; Jean-Claude Labrecque; Gianni Amelio i Paul Griesse. Un comitè de selecció tria a altres festivals les pel·lícules que concorreran a la SEMINCI, i el més destacable és que no sempre es consumeix el total de la dotació pressupostària, per la qual cosa és un festival amb superàvit. Sant Sebastià duplica el seu pressupost, però és un certamen de primera categoria, purament competitiu i no especialitzat, els títols del qual no han d'haver participat en cap altre certamen de la categoria «A», segons estableix, d'acord amb la seva categoria, la FIAPF —Federació Internacional d'Associació de Productors de Films Mundials.

Ibatur disposa d'un pressupost de 1.000 milions de pessetes (ridículs davant l'aportació del sector turístic al PIB). Una fórmula mixta entre Govern Balear, Ajuntament de Palma, Ministeri de Cultura i capital privat d'entitats i patronals mallorquines, a més del patrocini de marques i empreses, donarien a Mallorca el prestigi cultural que s'intenta crear per altres vies infructuosament.

Les idees es cobren, però, com a excepció, la regalam, perquè oferint el projecte amb tan pocs atractius financers o especulatius, és gairebé segur que no sorgirà cap mecenes ni tampoc serà considerada pels departaments de cultura i turístics de l'illa, ni tampoc s'establirà un lobby proteccionista com hem vist amb la pintura. Crec que, de ben segur, dormirà el somni dels justos. A una Mallorca a les portes del sector quaternari on el desembarc de les autopistes de la informació és un fet i el Parc BIT està pròxim —la qual cosa, presumiblement, ens ha d'acostar als grans centres de telecomunicacions com Sillycon Valley—, un festival de cine sense un pressupost astronòmic posseeix majors arguments. Les xifres estan exposades, les repercussions dels festivals esmentats també. Començar per un festival de segona i adaptar-lo, segons la gestió, a la màxima categoria no és cap projecte forassenyat ni costós, per la rendibilitat que tendria a Mallorca. ¿Serà, doncs, una qüestió de voluntat?